

Til Kirkerådet

Oslo 15.12.18

Svar på høring om kirkeordning for Den norske kirke

Åpen folkekirke takker for muligheten til å uttale seg om forslaget til regelverk. Åpen folkekirke støtter at Den norske kirke i denne fasen av arbeidet med fremtidig organisering av kirken, inntil videre viderefører dagens ansvars- og oppgavefordeling.

Generelle kommentarer:

Åpen folkekirke vil understreke at det haster med å få på plass en enklere og mindre ressurskrevende organisering av Den norske kirke, ikke minst når det gjelder fremtidig organisering av arbeidsgiverlinjene. Åpen folkekirke peker på at Kirkemøtet flere ganger har fastholdt sitt vedtak fra 2005 om en felles arbeidsgiverlinje for alle som jobber i soknet. Åpen folkekirke ønsker at det blir rigget en prosess som tar sikte på en snarlig avklaring av en organisering som både er framtidsrettet og resurseffektiv. For AF er det samtidig viktig at den fremtidige organisering viderefører grunnleggende demokratiske verdier og styringsmuligheter både lokalt og sentralt.

Åpen folkekirke mener at noen av endringene i regelverket vil kunne bidra til å svekke det kirkelige demokratiet. Forståelsen av allmenne prestedømme og alle døptes medansvar for kirkestyret er et kjernepunkt i luthersk kirkeforståelse. Prinsippet om demokratisk forankring av det kirkelige styringsansvar har representert en bærebjelke i utviklingen av dagens kirkeordning. Åpen folkekirke mener at det i §§ 1, 5 og 6 må inn formuleringer som ikke svekker det kirkelige demokratiet, slik det kan se ut i det foreliggende forslaget.

ÅF vil påpeke at formålet med kirkeordningen framstår noe uklart. Ettersom den nye lov om tros- og livssynssamfunn forutsettes å ha en mer deskriptiv forståelse av Dnk, er det viktig at kap. 1 framstår med et formål som oppleves forpliktende til alle organer og ansatte. ÅF finner derfor grunn til å be om at det vurderes å videreføre paragraf 1 i nåværende kirkelov: Kirkeordningens formål er å legge forholdene til rette for/bidra til aktivt engasjement og stadig fornyelse i den evangelisk lutherske folkekirke i Norge.

Åpen folkekirke mener videre at det bør fremgå tydelig av kirkeordningen at fellesorgan for soknene/kirkelig fellesråd får videreført nødvendig rettslig handleevne til fortsatt å kunne opptre som ansvarlig arbeidsgiver, kirkebyggforvalter og gravplassmyndighet.

Åpen folkekirke mener det er viktig at det slås fast at KM er det øverste organet i Den norske kirke. Samtidig er det også nødvendig å avklare/tydeliggjøre kompetansen til KM og MR – det må ikke være uklart hvem som har ansvar for hva og hvordan KM kan gripe inn og bestemme over MR/andre rettssubjekt.

Til enkelte paragrafer:

§4 Den norske kirkes oppdrag

Åpen folkekirke mener at denne paragrafen også må inneholde en tydeligere beskrivelse av at kirken er og skal være en folkekirke. Derfor bør det stå noe om kirkens samfunnsoppdrag, og at dette ivaretas i samarbeid med andre aktører.

§5 Tjenestefellesskap og de vigslede tjenestene

Første setning snus litt, da vigslede også er ansatte. Det kan for eksempel hete: *...i et tjenestefellesskap av styringsorganer, frivillige, vigslede og andre ansatte personer.*

Det er viktig å få inn en tekst som understreker at det demokratiske perspektivet. I en helhetlig forståelse av hvem som har ansvar for kirkens oppdrag bør det inn en omtalen av de demokratisk valgte styringsorganer i Den norske kirke.

§6 Organisering av Dnk

Åpen folkekirke foreslår at denne paragrafen har denne formuleringen:

Den norske kirke er landsdekkende og inndelt i sokn. Menigheten er fellesskapet av dem som tilhører Den norske kirke og bor i soknet. Soknet er den grunnleggende enhet i Den norske kirke og kan ikke løses fra denne.

Styring og ledelse av Den norske kirke skjer på alle nivåer i et samvirke mellom demokratisk valgte representanter for og blant kirkens medlemmer og representanter for tjenesten med Ord og sakrament. Fordelingen fastsettes av KM.

Hver menighet har en ordnet prestetjeneste og står under tilsyn av en biskop.

Alle kirkelige møter og råd skal utføre sitt arbeid i lojalitet til Den norske kirkes læregrunnlag.

Begrunnelse for forslaget til tredje ledd: Det er positivt at det presiseres at styring og ledelse skjer etter demokratiske prinsipper. Premissene for bruken av begrepene styring og ledelse i tilknytning til samvirkebegrepet fremstår likevel som problematiske. Bestemmelsen i sin nåværende form kan forstås slik at tjenesten med Ord og sakrament utgjør et selvstendig og sidestilt styringsgrunnlag til det demokratiske styringsprinsipp, noe som bryter med innarbeidet forståelse av kirkens styringsstruktur. For denne tjenesten er plassert inn i den demokratiske strukturen, gjennom deltakelse i MR, fellesråd, BDR, KR og KM.

§9 Kirkelig inndeling, navn på kirker og kirkelige enheter, særskilte menighetsformer

Åpen folkekirke mener det er viktig å understreke at den grunnleggende enhet i kirken er menigheten. Menigheten består av alle døpte som bor innen den geografiske rammen som soknet utgjør. Dette er også et uttrykk for at Den norske kirke er landsdekkende.

Åpen folkekirke har i sitt program to punkter som er av særlig betydning her:

- *Vi ønsker å videreføre og styrke Den norske kirke som folkekirke – det vil si en landsdekkende kirke som framstår som et inkluderende fellesskap, med rom for mangfold, tradisjon og fornyelse.*
- *Dåpen er eneste medlemskriterium.*

Åpen folkekirke mener at det er avgjørende at kirkeordningen ikke må svekke denne grunnleggende forståelsen av menigheten:

- At geografi fortsatt er grunnlaget for menighetstilhørighet
- At menigheten skal være et fellesskap som rommer et mangfold av mennesker, liv, holdninger og teologiske posisjoner, der det er samling om sakramentene som er grunnlaget for fellesskapet.

Vi vil understreke betydningen av at vi i kirken trenger hverandre – også om vi er uenige. Ingen menigheter må baseres på et ønske om å holde mennesker eller grupper av mennesker utenfor, basert på hvilket liv de lever eller hva de mener i enkeltspørsmål. Åpen folkekirke mener derfor at det regelverket som skal fastsettes av Kirkemøtet må være restriktivt med hensyn til valgmenigheter.

I denne sammenheng vil ÅF påpeke en reell endring fra dagens regelverk i muligheten for å «skifte menighet». Dagens regelverk legger opp til at det er menighetsrådet som søker for den aktuelle person. Det foreslåtte regelverk lar enkeltpersoner søke om overføring. ÅF støtter dette og mener at det langt på vei løser utfordringer som ellers vil fanges opp av valgmenigheter.

§10 Kirkens organer

Åpen folkekirke mener at denne paragrafen bør inneholde følgende setning i tillegg til foreslått tekst: Den norske kirkes valgte organer er menighetsråd, menighetenes fellesråd/prostiråd, bispedømmeråd og Kirkemøte.

§15 Soknets organer

Forslaget (2. ledd) om å opprette et felles menighetsråd i kommuner er ny og synes lite begrunnet. ÅF vil påpeke at vi ikke trenger ytterligere komplisering ved opprettelse av nye organer i lokalkirken. Dersom det opprettes et felles menighetsråd, vil ÅF anta at det tydeliggjøres at det dreier seg om § 9 oppgaver. ÅF vil påpeke at behovet for dette reduseres ved den påpekning av «glipp» Kirkerådet har påpekt ved bortfall av siste ledd om kirkelig fellesråd.

§39 Bispemøtet

Forslag om justert mandat for bispemøtet er av prinsipiell betydning for kirkeordningen som helhet. I lys av Kirkerådets intensjon om å i stor grad videreføring av status quo, fremstår endringsforslag svakt begrunnet. Hvorfor må disse gjøres nå, og ikke tas opp i forbindelse med at forholdet mellom de øvrige styringsorganene i kirken fastsettes i neste runde?

Når det er sagt, opplever Åpen folkekirke at forslag til endringer i relasjonene mellom kirkens demokratisk valgte rådsorganer og biskopene representerer et reelt endringsforslag sammenlignet med dagens kirkeordning. Også i relasjonen biskopene imellom fremstår det som om forslaget vil medføre en endring, da Bispemøtet i dag hovedsakelig har som oppgave å samordne den enkelte biskops oppgaver. Om formålsbestemmelsen innebærer at Bispemøtet i større grad kan binde den enkelte biskop, vil Åpen folkekirke uansett fraråde endringen.

Det er også foreslått bestemmelser om Bispemøtets rolle i behandlingen av saker i Kirkemøtet, samt at det i § 59 er gitt særlige bestemmelser for endringer i disse bestemmelsene. Det fremstår som at denne type endringsforslag bryter med intensjonen til høringsutkastet som helhet som legger til grunn at det er gjeldende oppgavefordeling som inntil videre foreslås videreført.

På vegne av styret i Åpen folkekirke

Gard Sandaker-Nielsen
leder